

Dvopredmetni študijski program: Matematika-računalništvo, fizika, tehnika, kemija, biologija, gospodinjstvo

Predmet: SOCIOLOGIJA VZGOJE

Letnik: 3.

1. VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI SMOTRI

- Študent pridobiva temeljna vedenja o genezi in strukturi socialnega. Spozna se z nastankom in strukturo discipline, ki obravnava polje, ki bistveno določa njegovo pedagoško delo;
- poznavanje nastanka sociologije in njene strukture študentu omogoči dostop do socioloških vedenj, ki so neposredneje povezana z njegovo predmetno usmerjenostjo(naravoslovno) in dejstvom, da bo točka njegove zaposlitve predstavljala šola. Študent se spozna s sociološkimi konceptualizacijami šole kot instrumenta socializacije in še posebej vdružbljenja;
- celota pridobljenega vedenja, ki sega od obćih socioloških pojmov preko spoznavanja posebnih sociologij (npr. sociologije subkultur, mladinskih kultur, sociologije znanosti in znanja ipd.) pa vse do tematizacij, ki zadevajo študentovo študijsko usmeritev, študentu omogoča, reflektirano razmerje do socialnega;
- posebna pozornost je namenjena spoprijemu z izbranimi vprašanji razmerja znanost družba in naravoslovje : družboslovje : družba.

2. VSEBINA

Predmet v svoji vsebinski zastavitvi izhaja iz potrebnosti sociološke konceptualizacije šolskega polja, kot polja kreiranja tako skupnosti kot družbe. Narava predmeta zahteva, ko gre za vsebino, kombinacijo sociološke sistematike in problemskega pristopa.

I. Uvod: POJEM SOCIALNEGA IN NASTANEK SOCIOLOGIJE

- sociološka in "pedagoška" imaginacija;
- oblikovanje pojma sociologija;
- med skupnostjo in družbo;
- vzpostavljjanje institucij družbenega (država, civilna družba...);
- razmerje med družbo in posebnimi skupinami;
- razmerje med družbo oz. skupino in posameznikom.

II. DRUŽBA IN VPRAŠANJE NAPREDKA

- pojmovanja spreminjanja oblik bivanja ljudi;
- spremembe v družbi in vprašanje evolucije;
- razsvetljenstvo in pojem napredka;
- pojem napredka in razmerje človek narava;
- kritika razsvetljenstva in njegovega pojmovanja napredka;
- instrumentalni um kot mit racionalizma;
- napredek in naravne meje planeta zemlja.

III. IZBRANE TEME IZ SOCIOLOGIJE

1. Družina in njene transformacije.
2. Sociologija kulture (vprašanje subkulture).
3. Mladinske (sub)kulture.
4. Empirična sociologija:
 - dileme empiričnega raziskovanja
 - javnomnenjska raziskava kot primer empirične raziskave
 - merjenje predsodkov (f.š)
 - empirično raziskovanje in polja interpretacij.
5. Sociologija znanosti in znanja
 - problem različnih praradigem širjenja vedenja
 - razmerje med evolucijo in revolucijo v znanosti
 - vprašanje prenašanja metodologije naravoslovnega raziskovanja v družboslovno raziskovanje
 - zlorabe naravoslovnega vedenja v totalitarne namene
 - vprašanje odgovornosti znanstvenika naravoslovca za zlorabe naravoslovnih dognanj

IV. SOCIOLOŠKI KONCEPTI ŠOLSKEGA POLJA

1. Konceptualizacije šolskega polja (funkcionalistična, liberalistična, marksistična, interakcionistična);
2. Razlike in neenakosti ter šola;
3. Znanje, moč in izobraževanje;
4. Šola in ideologija;
5. Šola in disciplina.

3. POVEZANOST Z DRUGIMI PREDMETI

Predmet se navezuje zlasti na izbrana poglavja iz filozofije in na nekatere druge teoretične "skupne" predmete. Neposredne navezave ni; izvajanje je koncipirano tako, da je omogočena in deloma tudi eksplicirana navezava na osnovno študijsko usmeritev, vendar ostaja v logiki sociološkega razvitja in ne zapada v podrejanja drugim strokam.

4. LITERATURA

Ideologija in estetski učinek (zbornik), Ljubljana, 1980:

Althusser, L.: "Ideologija in ideološki aparati države", str. 35-62.

Kanduč, Z.: "(Kazensko)Pravo in ideologija", Problemi-Eseji 94/1, str. 49-73.

Locke, J.: "Pismo o toleranci", Časopis za kritiko znanosti 146-147, 1994, str. 29-73.

Held, D.: Modeli demokracije, Ljubljana, 1989: "Klasična demokracija Atene, str. 23-44 in "Rivalski elitizem in tehnokratska vizija", str. 141-178.

Pravni vidiki otrokovih pravic (zbornik), Ljubljana, 1992:

Končina, M.: "Osebnostne pravice otroka", str. 99-121.

Škrk, M.: "Zaščita otrok v oboroženih spopadih", str. 53-66

Kodelja, Z.: "Simptomalna točka otrokovih pravic", str. 32-40.

Pavlovič, Z.: Psihološke pravice otroka, Radovljica, 1993: "O otroštvu in otroku", str. 45-95.

Vzgoja med gospostvom in analizo (zbornik), Ljubljana, 1992:

Nemitz, R.: "Družina in šola kot dispozitiv vzgoje", str. 62-87.

Haralambos, M., Heald, R.: Uvod u sociologiju, Zagreb, 1989: "Porodica", str.

Družine, različne - enakopravne (zbornik), Ljubljana, 1995:
Rener, T.: "Ideologije krize", str. 15-23.
Spolno nasilje (zbornik), Ljubljana, 1996:
Kelly, L.: "Ne vem, kako naj temu rečem: Opredelitev spolnega nasilja", str. 99-124 in
Walker, M.: "Skupne skrivnosti: Doživljanje otrok in odraslih", str. 125-146.
Fox, R.: Rdeča svetilka incesta, Ljubljana 1989.
Puhar, A.: Prvotno besedilo življenja, Oris zgodovine otroštva na Slovenskem v 19. stoletju, Zagreb, 1982.
Apple, M.W.: Šola učitelj in oblast, Ljubljana, 1992: "Delo, spol in poučevanje", str. 99-120.
Šolarjevo ogledalo (zbornik), Ljubljana, 1990:
Furet, F., Ozouf, J.: "Šola, stari režim in revolucija", str. 79-138.
Gould, S.J.: Darwinova revolucija, Ljubljana, 1991: "Darwiniana", str. 3-37 in "Znanost in politika človeške narave", str. 185-222.

Obvezna in priporočena literatura se vsako leto aktualizira in dopolnjuje glede na študijski program in seminarsko delo.

5. POSEBNOSTI

Navodila za izvajanje:

Predavanja potekajo v eni, seminarji pa v manjših skupinah (po veljavnih normativih). Predavanja prinašajo uvod v dele programa in uvajajo v študij literature. Seminarsko delo je namenjeno podrobnejši obravnavi aktualnih strokovnih vprašanj ter še posebej "razvozlanju" najtežjih tekstov izpitne literature.

V seminarsko delo po možnosti vključujemo tudi kompetentne zunanje sodelavce oz. goste.

Kadrovski pogoji:

Nosilec predmeta je habilitiran visokošolski učitelj sociologije.

Materialni pogoji:

Za izvajanje predavanj je potrebna standardna velika predavalnica, za seminarsko delo pa ustrezno manjša. Prostorji morajo biti opremljeni z ustreznimi učnimi pripomočki (AV sredstva). Študentom mora biti na voljo predpisana literatura in možnost fotokopiranja.

Avtor: dr. Slavko GABER, doc.